

Propozycje modyfikacji mechanizmu wyznaczania kwot krajów członkowskich Międzynarodowego Funduszu Walutowego¹

Wprowadzenie

Każdy kraj, będący członkiem Międzynarodowego Funduszu Walutowego, ma ustaloną tzw. kwotę, wyrażoną w jednostkach specjalnego prawa ciągnięcia (SDR). Suma wszystkich kwot udziałowych stanowi kapitałową bazę MFW [Lastra, 2006, s. 380-381]. Wysokość kwoty decyduje o tym, ile kraj wpłaca do Funduszu z tytułu udziału w nim oraz o tym, w jakich rozmiarach może korzystać z pomocy finansowej Funduszu. Warunkiem przystąpienia do Funduszu było i jest wpłacenie na jego konto części kwoty².

Od wysokości kwoty zależy liczba głosów, którą otrzymują kraje członkowskie MFW. Wyznacza więc ona siłę głosu poszczególnych państw, określając ich wpływ na decyzje podejmowane na forum Funduszu. Jest to tym ważniejsze, żeby mogły wejść w życie rezolucje rady gubernatorów MFW dotyczące tzw. spraw szczególnych, muszą je ratyfikować kraje dysponujące 70% lub nawet 85% całkowitej liczby głosów³.

Obowiązujący sposób wyznaczania kwot jest złożony. Uzależnia wysokość kwoty od PKB, oficjalnych rezerw walutowych oraz płatności z tytułu eksportu i importu. W literaturze krytykuje się taką metodę wyznaczania kwot, uznając że faworyzuje ona kraje wysoko rozwinięte, umożliwiając im realizację własnych celów na forum MFW. Podkreśla się, że prowadzi to do podporząd-

---

* Autor jest pracownikiem Katedry Bankowości Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Artykuł wpłynął do redakcji w grudniu 2008 r.

¹ Autor chciałby wyrazić wdzięczność prof. Z. Knakiewicz oraz recenzentom za uwagi i wskazówki pomocne w przygotowaniu artykułu.

² Część ta zwana transzą jest równa 25% kwoty. Początkowo wpłacano ją w złocie. Zmiana tej zasady nastąpiła z chwilą demonetyzacji złota. Wraz z utratą przez złoto funkcji pieniądza światowego 25% kwoty wpłaca się w walutach swobodnie używanych oraz w SDR. Pozostałe 75% sumy udziału stawia kraj członkowski do dyspozycji MFW w walucie własnej. Warto dodać, że status walut swobodnie używanych nadano w dniu 1 kwietnia 1978 roku 5 walutom: dolarowi amerykańskiemu, marce niemieckiej, frankowi francuskiemu, funtowi szterlingowi i jenowi japońskiemu [IMF, 2006b, s. 53]. Dwadzieścia lat później, a mianowicie 17 grudnia 1998 roku, status taki zyskało euro. Z dniem 1 stycznia 1999 roku utraciła go marka niemiecka i frank francuski [IMF, 1999, s. 172].

³ I tak, 85% większości głosów wymagają rezolucje w sprawie zmiany statutu Funduszu, zmiany kwot krajów członkowskich, alokacji SDR. Natomiast większości 70% głosów wymagają m.in. rezolucje w sprawie zawieszenia lub przywrócenia prawa głosu kraju członkowskiego.

kowania działania Funduszu realizacji doraźnych celów jego głównych udziałowców, obniżając przy tym wiarygodność całej instytucji [Bird, Rowlands, 2007]. Krytycy sposobu funkcjonowania Funduszu uznają przy tym, że podział głosów na jego forum powinien w lepszym stopniu odzwierciedlać przemiany gospodarcze zachodzące na świecie, zapewniając przy tym pewne minimum głosów krajom słabo rozwiniętym [Parkinson, McKissack, 2005]. To właśnie te kraje są bowiem głównymi dłużnikami MFW [Bird, Orme, 2007].

Warto dodać, że zarysowana krytyka jest częścią szerszej dyskusji w sprawie roli, jaką odgrywa MFW w gospodarce światowej. Podkreśla się w niej, że w Funduszu istnieje swoisty „deficyt demokracji”, zaś sama instytucja jest klubem krajów bogatych [Raab 2005]. Jeden z największych krytyków Funduszu, Stiglitz [2007b, s. 37-38], stwierdził, że stan ten jest utrwalany przez obowiązujący sposób wyznaczania liczby głosów, stanowiąc zaszczość kolonializmu i podważając legitymizację prawną tej instytucji. Według niego, deficyt demokracji i wywołane nim niedostateczne uwzględnienie sytuacji gospodarczej i potrzeb krajów rozwijających się sprawiły, że „MFW zawiódł w spełnieniu swojej głównej misji zapewnienia globalnej stabilności finansowej” [Stiglitz, 2007b, s. 37].

Warto podkreślić, że krytyka Funduszu nasiliła się wskutek fiaska działań tej instytucji w reakcji na kryzysy finansowe, które dotknęły w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku kraje azjatyckie, a później również Rosję i Argentynę. Spadło zaufanie krajów rozwijających się do MFW, tym bardziej, że kryzysy wybuchły w krajach uprawiających politykę gospodarczą zgodnie z zasadami tzw. konsensu waszyngtońskiego⁴, zalecaną przez władze Funduszu [Cohen, 2004], [Stiglitz, 2006 i 2007b]. Ponadto, udzielając pomocy krajom dotkniętym kryzysem, MFW często wymagał rygorystycznego respektowania zasad tego konsensu [Buchanan, 2005], [Feldstein, 2007], [Mussa, Savastano, 2007], [Tobin, 2003]. Często jednak jedynym skutkiem tych działań było pogłębienie załamania gospodarczego. Zdaniem Stiglitz [2007b, s. 37], opracowując sposoby reakcji na kryzysy finansowe końca lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku MFW „sprawiał wrażenie, jak gdyby chodziło mu o uratowanie zachodnich wierzycieli, niż o udzielenie pomocy krajom [...], które znalazły się w kryzysie”. Pogląd ten podzielili Bordo i Schwarz [2000, s. 60], podkreślając że w wielu przypadkach „lekarstwo proponowane przez Fundusz było gorsze niż sama choroba”⁵.

Sposób realizacji programów stabilizacyjnych MFW i ich niepowodzenie spowodowały, że państwa rozwijające się zaczęły w sposób ostry domagać się zwiększenia ich wpływu na decyzje podejmowane przez Fundusz [*Asia wants*

⁴ Zakładał on m.in. zmniejszenie deficytu budżetowego, prywatyzację i liberalizację sektora finansowego, zniesienie preferencyjnych stóp procentowych dla uprzywilejowanych kredytobiorców, zniesienie barier dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednocnienie kursu walutowego dla transakcji handlowych [Wojtyna, 1995].

⁵ Przeciwnie stanowisko zajął Hutchison [2007], według którego realizacja programów stabilizacyjnych MFW przez kraje azjatyckie nie miała zauważalnie negatywnego wpływu na ich wzrost gospodarczy.

more say..., 2006], [Buir, 2003], [Raab, 2005]. Ich przedstawiciele podkreślali m.in., że: 24-osobowy zarząd Funduszu działa w sposób nieefektywny i zasiada w nim zbyt wielu Europejczyków; kraje grupy G-7, ze szczególnym uwzględnieniem USA, mają zbyt duży wpływ na decyzje podejmowane przez Fundusz; same zaś decyzje są podejmowane na podstawie przesłanek politycznych, a nie ekonomicznych [Raab, 2005].

Dyskusję w tej sprawie, toczoną z różnym natężeniem od wielu lat, podjęto ponownie podczas przygotowań do trzynastego generalnego przeglądu kwot, zapoczątkowanego w 2007 roku. Zgodzono się wówczas, że zmiana mechanizmu wyznaczania kwot jest niezbędna i przygotowano propozycję odpowiedniej reformy [*IMF Executive Board...*, 2008].

Celem opracowania jest przedstawienie i ocena wpływu proponowanych zmian na strukturę kwot i głosów krajów członkowskich MFW. Realizacji celu badawczego podporządkowano układ opracowania. I tak, następna część przedstawia obowiązujący mechanizm wyznaczania wysokości kwot i liczby głosów krajów członkowskich Funduszu. W części trzeciej zarysowano możliwe kierunki zmian tego mechanizmu, podejmując próbę oceny ich wpływu na siłę głosu krajów rozwijających się i wysoko rozwiniętych. Ostatnią część stanowi podsumowanie.

Obowiązujący mechanizm wyznaczania wysokości kwot i liczby głosów krajów członkowskich MFW

Gdy na konferencji w Bretton Woods dyskutowano zasady i sposób działania Międzynarodowego Funduszu Walutowego, sprawa dotycząca sposobu określania kwot krajów członkowskich należała do najbardziej spornych. Formułę, którą można by wykorzystać dla tych celów, opracował już w 1943 roku R. Mikesell [James, 1996, s. 49]. Uwzględnił w niej pięć zmiennych: dochód narodowy, stan oficjalnych rezerw walutowych, import, zmienność eksportu i stosunek eksportu do dochodu narodowego [Mirakhor, Zaidi, 2006, s. 8]. Ustalano ją według wzoru:

$$Q = 0,09 (0,02Y + 0,5R + P + VC) (1 + C/Y)$$

gdzie: Q – kwota obliczana przy użyciu formuły; Y – dochód narodowy danego kraju w 1943 roku; R – zasoby złota i dolarów utrzymywane w oficjalnych rezerwach walutowych wg stanu w dniu 1 lipca 1943; P – średnia rocznych płatności z tytułu importu w latach 1934-1938; C – średnia rocznych płatności z tytułu eksportu w latach 1934-1938; VC – zmienność płatności z tytułu eksportu, określona jako różnica między najwyższą i najniższą wartością rocznych płatności z tytułu eksportu w latach 1934-1938 [Boughton, 2001, s. 860].

Wykorzystanym w formule zmiennym R Mikesell nadał wagi tak, by – zgodnie z sugestią H. White’a, autora amerykańskiej propozycji utworzenia Międzynarodowego Funduszu Stabilizacyjnego Zjednoczonych i Zrzeszonych

Narodów – USA przypadło ponad 30% ogółu kwot krajów członkowskich [James, 1996]. Wagi te zostały dobrane w sposób uznaniowy [Buir, 2000].

Na konferencji w Bretton Woods uzgodniono, że łączna suma kwot będzie wynosić 8,8 mld USD⁶. Przyjęto również skorygowaną formułę zaproponowaną przez R. Mikesella [Zajda, 1971]. Z czasem zmieniono przyjęty wzorzec. W latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku do formuły opracowanej przez R. Mikesella dodano cztery nowe formuły. Wszystkie zawierały ten sam zestaw zmiennych, które miały jednak różne wagi. Podstawę dla ich obliczania stanowiły dwa zbiory obserwacji, stąd łącznie obowiązywało aż dziesięć różnych formuł [Mirakhor, Zaidi, 2007]. Przyjęcie takiego rozwiązania sprawiło, że mechanizm wyznaczania kwot krajów członkowskich MFW stał się skomplikowany. Dostrzeżono więc potrzebę modyfikacji. Wprowadzono je w życie w 1983 roku. Zgodnie z nimi kwoty krajów członkowskich wyznacza się wykorzystując pięć formuł [Boughton, 2001, s. 860-864], [Mirakhor, Zaidi, 2006]. Przedstawia je tablica 1.

Po dokonaniu obliczeń, wyniki uzyskane przy pomocy formuł 2-5 mnoży się przez odpowiadające im współczynniki korekty. Chodzi bowiem o to, by sumy kwot uzyskiwane przy wykorzystaniu wszystkich formuł były takie same i by odpowiadały łącznej sumie kwot, obowiązującej w Funduszu. Kwotę dla kraju członkowskiego Funduszu wyznacza się, porównując wynik uzyskany przy pomocy pierwszej formuły i średnią dwóch najniższych wyników, wyznaczonych przy wykorzystaniu formuł 2-5. Kwotą, która przypada danemu krajowi, jest większa z tych dwóch wartości.

Tablica 1

Formuły wykorzystywane dla wyznaczania kwot krajów członkowskich MFW

Lp.	Nazwa formuły	Postać formuły
1	Bretton Woods	$Q_1 = (0,01Y + 0,025R + 0,05P + 0,2276VC) (1 + C/Y)$
2	Schemat III	$Q_2 = (0,0065Y + 0,0205125R + 0,078P + 0,4052VC) (1 + C/Y)$
3	Schemat IV	$Q_3 = (0,0045Y + 0,03896768R + 0,07P + 0,76976VC) (1 + C/Y)$
4	Schemat M4	$Q_4 = (0,005Y + 0,042280464R + 0,044 (P + C) + 0,8352VC)$
5	Schemat M7	$Q_5 = (0,0045Y + 0,05281008R + 0,039 (P + C) + 1,0432VC)$

Q – kwoty obliczane przy użyciu formuł; Y – PKB w cenach bieżących w roku poprzedzającym obliczenie kwoty; R – 12-miesięczna średnia zasobów złota, walut obcych, SDR i pozycji rezerwowej w Funduszu w roku poprzedzającym obliczenie kwoty; P – średnia rocznych wartości płatności bieżących z tytułu importu dóbr i usług, dochodów i transferów w pięcioletnim okresie poprzedzającym obliczenie kwoty; C – średnia rocznych wartości płatności bieżących z tytułu eksportu dóbr i usług, dochodów i transferów w pięcioletnim okresie poprzedzającym obliczenie kwoty; VC – zmienność wartości płatności bieżących z tytułu eksportu dóbr i usług, dochodów i transferów, określona jako odchylenie standardowe pięcioletniej średniej ruchomej wyznaczonej w okresie 13 lat poprzedzających obliczenie kwoty.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IMF, 2001b, s. 25], [IMF, 2006d, s. 6].

⁶ Po rezygnacji z członkostwa w MFW krajów socjalistycznych obniżono ją do 7,5 mld USD [Beckart, 1944], [Boughton, 2002].

Zgodnie ze statutem Funduszu, zmiana kwoty kraju członkowskiego może zostać przeprowadzona: 1) podczas przeglądów generalnych, które rada gubernatorów przeprowadza nie rzadziej niż raz na pięć lat; 2) wtedy, gdy kraj członkowski zgłosi takie żądanie [Boughton, 2001, s. 16-17]. Rezolucję w sprawie zmiany kwot muszą ratyfikować kraje dysponujące co najmniej 85% głosów [IMF, 2004b, artykuł III, sekcja 2, punkty a i c, s. 3-4].

Dotychczas zakończono dwanaście generalnych przeglądów kwot, przypadających co pięć lat, i jeden przegląd specjalny (lata 1958/59). Podczas ośmiu z nich podjęto decyzję o zwiększeniu kwot krajów członkowskich [IMF, 2003b, s. 16], [Skala, Thimann, Wölfinger, 2007, s. 35]. Podwyżki te następowały w praktyce na dwa sposoby. I tak, mogły one mieć charakter równoproporcjonalny (*equiproportional*). W takim przypadku podwyższano kwoty wszystkich krajów członkowskich, proporcjonalnie do już posiadanych przez nie kwot udziałowych. Niekiedy jednak kwoty udziałowe wybranej grupy państw podwyższano w stopniu większym, niż kwoty pozostałych krajów członkowskich MFW. Takie podwyżki miały charakter selektywny (*selective*). W praktyce podczas generalnych przeglądów kwot podwyżki o charakterze równoproporcjonalnym i selektywnym przeprowadzono jednocześnie. Przedstawia to tablica 2.

Tablica 2

Generalne przeglądy kwot krajów członkowskich MFW

Rok wejścia w życie	Generalny przegląd kwot	Zwiększenie kwot	Zwiększenie równoproporcjonalne	Zwiększenie uznaniowe
		(w %)		
1951	pierwszy	–	–	–
1956	drugi	–	–	–
1959	specjalny	60,7	50,0	10,7
1960	trzeci	–	–	–
1965	czwarty	30,7	25,0	5,7
1970	piąty	35,4	25,0	10,4
1976	szósty ^a	33,6	–	–
1978	siódmy	50,9	50,0	0,9
1983	ósmo	47,5	19,0	28,5
1990	dziewiąty	50,0	30,0	20,0
1995	dziesiąty	–	–	–
1998	jedenasty	45,0	33,8	11,2
2003	dwunasty	–	–	–
2008	trzynasty	–	–	–

^a podczas szóstego przeglądu podwojono kwoty krajów eksportujących ropę, tak by łączny udział krajów rozwijających się w ogólnej sumie kwot nie uległ obniżeniu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Skala, Thimann, Wölfinger, 2007, s. 10]

Kwoty udziałowe poszczególnych krajów członkowskich podwyższano również poza przeglądaniami generalnymi na wniosek zainteresowanych krajów członkowskich. Następowoło to poprzez tzw. podwyżki doraźne (*ad hoc*). Jak dotąd, przeprowadzono 19 takich podwyżek, z czego 15 w pierwszym dwudziestoleciu działania MFW. Przedstawia to tablica 3.

Tablica 3

Doraźne podwyżki kwot krajów członkowskich w latach 1946-2003

Rok wejścia w życie	Kraj	Rok wejścia w życie	Kraj
1946	Francja	1962	Egipt
1946	Paragwaj	1964	Izrael
1948	Egipt	1964	Malezja
1948	Iran	1964	Włochy
1952	Honduras	1969	Laos
1958	Filipiny	1980	Chiny
1960	Australia	1981	Arabia Saudyjska
1960	Chile	1994	Kambodża
1960	Kolumbia	2001	Chiny
1960	Jugosławia	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IMF, 2003b, s. 28]

W wyniku wszystkich przeprowadzonych podwyżek, jak również wzrastającej liczby krajów członkowskich, łączna suma kwot wynosi dziś ponad 217 mld SDR. Jak jednak wynika z tablicy 2, pula kwot udziałowych wszystkich krajów członkowskich nie była podwyższana w ostatnim dziesięcioleciu. Sprawilo to, że kwoty bieżące, obowiązujące w praktyce (*actual quotas*) zaczęły w coraz większym stopniu odbiegać od kwot obrachunkowych (*calculated quotas*), które przypadłyby poszczególnym krajom, gdyby obliczyć je ponownie przy wykorzystaniu formuł przedstawionych w tablicy 1. Wzrosły bowiem wartości zmiennych, które uwzględnia się w formułach służących wyznaczaniu kwot. Oznacza to, że obowiązujące kwoty odzwierciedlają w większym stopniu przeszłą, niż terażniejszą siłę gospodarki krajów członkowskich MFW [Bini Smagli, 2005]. W tej sytuacji część krajów jest reprezentowana na forum MFW w sposób niedostateczny, a inne są reprezentowane w nadmiernym stopniu. Do pierwszej grupy należą przede wszystkim kraje azjatyckie, zaś do drugiej – kraje europejskie [Raab, 2005]. Pogłębia to problem niewłaściwej reprezentacji państw na forum Funduszu [Boughton, Bradford, 2007].

Dzieje się tak, ponieważ od kwoty uzależniona jest liczba głosów na forum Funduszu, którą przyznaje się państwom członkowskim. Nie obowiązuje tu zasada: jedno państwo – jeden głos. Każdy kraj otrzymuje 250 głosów. Są to tzw. głosy bazowe. Dodatkowa liczba głosów zależy od wysokości kwoty. Każda część kwoty wynosząca 100 tys. SDR powiększa liczbę głosów o jeden [IMF, 2004b, artykuł XII, sekcja 5, punkt a, s. 32]. Ponadto w momencie głosowania uwzględnia się również pozycję wierzycielską lub dłużniczą danego kraju wobec

MFW. I tak, każde 400 tys. SDR salda dłużniczego w stosunku do Funduszu powoduje spadek liczby głosów o jeden, natomiast każde 400 tys. SDR salda wierzycielskiego – wzrost tej liczby o jeden [IMF, 2004b, artykuł XII, sekcja 5, punkt b, s. 32]. Łączną liczbę głosów krajów członkowskich MFW w latach 1944-2007 przedstawia tablica 4.

Tablica 4

Liczba głosów krajów członkowskich MFW w latach 1944-2007

Rok	Liczba krajów członkowskich MFW	Ogólna liczba głosów	Liczba głosów bazowych	Udział głosów bazowych w ogólnej liczbie głosów (w %)
1944	45	99 390	11 250	11,3
1958	68	108 930	17 000	15,6
1965	101	179 928	25 250	14,0
1970	115	236 835	28 750	12,1
1976	132	319 714	33 000	10,3
1978	140	432 415	35 000	8,1
1983	145	646 415	36 250	5,6
1990	152	1 387 910	38 000	2,7
1998	183	2 166 040	45 750	2,1
2007	185	2 207 764	46 250	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IMF 2007b], [IMF, 2003b, s. 18]

Wysokość kwoty udziałowej określa nie tylko siłę głosu danego kraju członkowskiego na forum Funduszu. Zależy od niej również wpływ na możliwość wyboru jednego z 24 dyrektorów wykonawczych, tworzących dziś zarząd Funduszu. Kraje o najwyższych kwotach – USA, Japonia, Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Chiny, Rosja i Arabia Saudyjska – samodzielnie wyznaczają dyrektorów wykonawczych. Pozostałe kraje są podzielone na grupy, w których dokonują wyboru reprezentujących ich dyrektorów wykonawczych. Grupy te tworzą kraje o podobnych interesach lub pochodzące z tego samego regionu [Running the IMF..., 2006].

Obowiązujący sposób wyznaczania wysokości kwot i liczby głosów krajów członkowskich Funduszu sprawia, że najwięcej głosów przypada krajom wysoko rozwiniętym. Świadczą o tym tablice 5-6.

Tablica 5

Dziesięć krajów członkowskich MFW o największym udziale w ogólnej liczbie głosów w latach 1999-2007, wg stanu w dniu 30 kwietnia każdego roku

Kraj	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów (w %)								
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
USA	371 743	17,53	17,35	17,16	17,16	17,11	17,14	17,08	17,08	16,83
Japonia	133 378	6,29	6,22	6,16	6,16	6,14	6,15	6,13	6,13	6,04
Niemcy	130 332	6,15	6,08	6,02	6,02	6,00	6,01	5,99	5,99	5,90

cd. tablicy 5

Kraj	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów (w %)								
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Francja	107 635	5,08	5,02	4,97	4,97	4,95	4,96	4,95	4,95	4,87
Wielka Brytania	107 635	5,08	5,02	4,97	4,97	4,95	4,96	4,95	4,95	4,87
Włochy ^a	70 805	3,34	3,30	3,27	3,27	3,26	3,26	3,25	3,25	3,21
Arabia Saudyjska	70 105	3,31	3,27	3,24	3,24	3,23	3,23	3,22	3,22	3,17
Kanada ^b	63 942	3,01	2,98	2,95	2,95	2,94	2,95	2,94	2,94	2,90
Rosja	59 704	2,82	2,79	2,76	2,76	2,75	2,75	2,74	2,74	2,70
Chiny	47 122 ^c	2,22	2,20	2,95	2,95	2,94	2,95	2,94	2,94	3,67
	63 942 ^d									
	81 151 ^e									

^a Włochy są w jednej grupie z: Albanią, Grecją, Maltą, Portugalią i San Marino; ^b Kanada jest w jednej grupie z: Antiguą i Barbudą, Wyspami Bahama, Barbadosem, Belize, Dominiką, Grenadą, Irlandią, Jamajką, St. Kitts i Nevis, St. Lucią, St. Vincent i Grenadynami; ^c w latach 1999-2000; ^d w latach 2001-2006; ^e od 2007 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IMF, 1999, s. 194-196], [IMF, 2000, s. 176-178], [IMF, 2001a, s. 168-170], [IMF, 2002, s. 146-148], [IMF, 2003a, s. 143-145], [IMF, 2004a, s. 146-148], [IMF, 2005, s. 141-143], [IMF, 2006a, s. 164-166], [IMF, 2007b].

Jedno państwo ma przy tym moc zawetowania najważniejszych uchwał, podejmowanych na forum Funduszu. Tym krajem są Stany Zjednoczone. Dysponują one liczbą głosów, która daje im prawo weta w sprawach, które wymagają jednomyślności krajów dysponujących co najmniej 85% głosów⁷. Sprawia to, że USA mogą zablokować każdą uchwałę, której przyjęcie wymaga takiej większości⁸. Pozycję USA wzmacnia też szczególne uprawnienie, z którego państwo to może korzystać podczas wyboru dyrektora zarządzającego MFW. Mianowicie, jeżeli prezydent USA nie akceptuje kandydata zgłaszanego na to stanowisko, może skorzystać z prawa weta⁹.

⁷ Szerzej problematykę weta USA i jego wpływu na funkcjonowanie Funduszu przedstawili [Kenen, 2007], [Stiglitz, 2007a], [Truman, 2006a, 2006b i 2006c].

⁸ W przeszłości działania takie były już podejmowane. Przykładowo, we wrześniu 1997 roku przyjęto rezolucję w sprawie specjalnej, jednorazowej alokacji SDR w wysokości 21,9 mld [IMF, 1999, s. 108]. Miała być ona przeznaczona dla tych krajów, które przystąpiły do MFW po dokonaniu drugiej alokacji SDR w 1981 roku. Wg stanu w dniu 30 kwietnia 2006 roku, 131 członków Funduszu dysponujących łącznie 77,33% ogólnej liczby głosów ratyfikowało tę rezolucję [IMF, 2006a, s. 100-101]. Od 1997 roku z ratyfikacją uchwały wstrzymują się Stany Zjednoczone. Bez ich zgody rezolucja nie może wejść w życie [Polak, Clark, 2005, s. 181].

⁹ Uprawnienia te wynikają z nieformalnej umowy, zgodnie z którą kandydata na stanowisko dyrektora zarządzającego MFW zawsze wskazują kraje G 7, natomiast kandydata na stanowisko prezesa Banku Światowego zgłasza prezydent USA. Każda ze stron ma przy tym prawo weta w przypadku, gdyby kandydat drugiej strony był nie do zaakceptowania [Stiglitz, 2007b, s. 31].

Tablica 6

Udział w ogólnej liczbie głosów grup krajów wysoko rozwiniętych i rozwijających się (w %)

Grupa państw	G-5 ^a	Pozostałe kraje G-10 ^b + Szwajcaria	G-24 ^c	Pozostałe kraje
Udział w ogólnej liczbie głosów	39	24	25	12

^a USA, Japonia, Niemcy, Francja, Wielka Brytania; ^b Belgia, Kanada, Holandia, Szwecja, Włochy; ^c Algieria, Argentyna, Brazylia, Demokratyczna Republika Kongo, Egipt, Etiopia, Filipiny, Gabon, Ghana, Gwatemala, Indie, Iran, Kolumbia, Liban, Meksyk, Nigeria, Pakistan, Peru, Republika Południowej Afryki, Trynidad i Tobago, Wenezuela, Wybrzeże Kości Słoniowej, Syria, Sri Lanka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Asia wants more say...*, 2007, s. 105], [IMF, 2007b]

Utrzymywanie szczególnej pozycji przez USA prowadzi niejako do upolityczniania procesu podejmowania decyzji na forum MFW. Zjawisko to nasiliło się po zakończeniu zimnej wojny. Z badań przeprowadzonych przez Thackera [2007] wynika, że od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku Stany Zjednoczone niejako „karzą wrogów i nagradzają przyjaciół” wywierając wpływ na zarząd MFW. Wskutek tej presji kraje będące sprzymierzeńcami USA mają łatwiejszy dostęp do źródeł finansowania MFW.

Taka praktyka utrudnia rozwiązywanie problemu nierównowag zewnętrznych poszczególnych krajów członkowskich w warunkach postępu procesu integracji finansowej¹⁰. Jest on szczególnie dotkliwy dla krajów biednych, które mają niską wiarygodność kredytową i ograniczony dostęp do międzynarodowego rynku kapitałowego, stąd trudno im pozyskać zewnątrz źródła finansowania [Williamson 1996]. Mają więc niską zdolność, by uporać się z zaburzeniami gospodarczymi, na które są narażone [Helleiner, 2007].

Problem globalnej nierównowagi pogłębia dodatkowo polityka gospodarcza, którą uprawiają Stany Zjednoczone i część krajów wysoko rozwiniętych. Mianowicie, część tych państw (np. Japonia i Chiny) próbuje w sposób trwały utrzymywać duże nadwyżki na rachunku obrotów bieżących swoich bilansów płatniczych. W ten sposób kraje te gromadzą w swoich oficjalnych rezerwach walutowych krótkoterminowe należności wobec zagranicy nominowane przede wszystkim w walutach swobodnie używanych. Aktywa te stanowią bowiem współcześnie główne źródło płynności międzynarodowej na świecie [Crockett, 1996].

Jak na ogół wiadomo, zgodnie z warunkiem tzw. międzynarodowej spójności bilansów, suma sald wszystkich bilansów musi wynosić zero [Eichengreen, 2007], [Gandolfo, 2004]. Gdy więc część krajów utrzymuje nadwyżki na rachunku obrotów bieżących swoich bilansów płatniczych, inne kraje muszą mieć deficyt na tym rachunku. Sytuację tę wykorzystują USA, jako emitent powszechnie akceptowanego w skali światowej środka płatniczego, jakim jest dolar. Amerykański deficyt bilansu obrotów bieżących jest niejako „deficytem ostatniej instancji”,

¹⁰ Integracja finansowa polega na wzroście przepływu kapitału między krajami. Gwałtowne przyspieszenie tego procesu w ostatniej dekadzie spowodowało, że zaczęto go wręcz określać mianem globalizacji finansowej [Kose et al., 2007, s. 1].

a Stany Zjednoczone są „konsumentem ostatniej instancji” [Stiglitz, 2007b, s. 263]. Finansowanie tego deficytu w warunkach niskiej stopy oszczędności w USA [Eichengreen, 2007], [Stiglitz, 2006] następuje poprzez przyciąganie kapitału z krajów nadwyżkowych, co powoduje kumulowanie się amerykańskiego zadłużenia zagranicznego [Cardarelli, Rebucci, 2007], [Greenspan, 2008]. Powoduje to, że USA będąc wierzycielem MFW [Akyüz, 2005], stały się zarazem największym światowym dłużnikiem [Jurek, Marszałek, 2007].

By móc rozwiązać ten problem, jak również zmniejszyć dyskrejonalność decyzji podejmowanych przez zarząd MFW, niezbędne jest przeprowadzenie reformy tej instytucji. Chodzi o to, by Fundusz mógł działać w sposób niezależny, podejmując w razie konieczności decyzje sprzeczne ze stanowiskiem swoich największych udziałowców [Stone, 2007].

Pierwszym etapem tej reformy miała się stać modyfikacja mechanizmu wyznaczania głosów na forum MFW. Głównym jej celem było znaczące obniżenie udziału głosów krajów rozwiniętych, ze szczególnym uwzględnieniem USA, a podwyższenie udziału głosów krajów rozwijających się w ogólnej sumie głosów. Jego osiągnięcie okazało się jednak trudne, zważywszy że na zakres i skalę proponowanej reformy największy wpływ miały właśnie kraje wysoko rozwinięte, dysponujące odpowiednio dużą liczbą głosów [Boughton, 2004].

Proponowane zmiany mechanizmu wyznaczania wysokości kwot i liczby głosów krajów członkowskich MFW

Zaawansowane prace nad modyfikacjami sposobu określania wysokości kwot krajów członkowskich Funduszu podjęto w 1999 roku. Utworzono wówczas specjalną grupę roboczą ds. przeglądu formuł służących wyznaczaniu kwot (*Quota Formula Review Group*) [IMF, 2001b]. W raporcie, opublikowanym rok później, zaproponowała ona nową, jednolitą formułę postaci:

$$Q = 2/3Y + 1/3VC$$

gdzie zmiennymi były procentowe udziały PKB (Y) i zmienności wpływów z eksportu danego kraju (VC) w skumulowanych PKB i zmienności wpływów z eksportu wszystkich krajów członkowskich MFW. Wynikiem formuły była więc nie kwota wyrażona co do wartości bezwzględnej, ale udział danego kraju w ogólnej sumie kwot krajów członkowskich. Ponadto zaproponowano, by do obliczeń wykorzystywać średnie wartości PKB z trzech ostatnich lat, a zmienność mierzyć podobnie, jak w dotychczas wykorzystywanych formułach, włączając jednakże do obliczeń saldo przepływów kapitału długoterminowego.

Prace tej grupy ostatecznie zakończono w 2000 roku [*Working on a more transparent formula...*, 2007]. Stały się podwaliną dyskusji prowadzonej przez zarząd MFW¹¹. Dyrektorzy wykonawczy nie przyjęli wszystkich wytycznych sformułowanych przez grupę roboczą. Zgodzili się jedynie, że liczbę zmiennych

¹¹ Przebieg tej dyskusji ilustrują publikacje MFW [IMF, 2006e], [IMF, 2006f], [IMF, 2006g].

w nowej formule należy ograniczyć do 3-4 i zaakceptowali procentowy sposób ich określania. Stwierdzili również, że należy zwiększyć liczbę głosów bazowych.

Wypada podkreślić, że podczas dalszych prac rozpatrywano różne scenariusze wzrostu liczby głosów bazowych. Rozważano ich podwojenie, potrojenie a nawet takie podwyższenie, dzięki któremu ich udział w ogólnej sumie głosów wynosiłby ok. 11% – tak jak to przyjęto w Bretton Woods. Analizowane warianty przedstawia tablica 7.

Tablica 7

Symulacja wpływu diskutowanych wariantów wzrostu liczby głosów bazowych na strukturę głosów krajów członkowskich MFW, wg stanu w czerwcu 2006

Wyszczególnienie	Struktura głosów na forum MFW (w %)			
	250 głosów bazowych	500 głosów bazowych	750 głosów bazowych	1435 głosów bazowych
Kraje wysoko rozwinięte^a	60,6	59,6	58,7	56,4
– w tym:				
USA	17,0	16,7	16,4	15,5
Japonia	6,1	6,0	5,9	5,6
Niemcy	6,0	5,9	5,8	5,5
Francja	4,9	4,8	4,8	4,5
Wielka Brytania	4,9	4,8	4,8	4,5
Kraje rozwijające się i transformujące swoją gospodarkę	39,4	40,4	41,3	43,6
– w tym:				
Afryka ^b	6,0	6,4	6,8	7,9
Azja ^c	10,4	10,6	10,7	11,0
Bliski Wschód ^d + Malta i Turcja	7,6	7,7	7,7	7,7
Kraje półkuli zachodniej (<i>Western Hemisphere</i>) ^e	7,7	7,9	8,1	8,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

^a Stany Zjednoczone, Japonia, Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Włochy, Hiszpania, Kanada, Holandia, Australia, Szwajcaria, Belgia, Szwecja, Austria, Norwegia, Grecja, Finlandia, Irlandia, Portugalia, Izrael, Nowa Zelandia, Luksemburg, Cypr, Islandia, San Marino; ^b RPA, Algieria, Nigeria, Maroko, Tunezja, Sudan, Kenia, Kamerun, Zimbabwe, Angola, Wybrzeże Kości Słoniowej, Tanzania, Ghana, Etiopia, Senegal, Uganda, Gabon, Botswana, Demokratyczna Republika Kongo, Mauritius, Mozambik, Madagaskar, Zambia, Burkina Faso, Namibia, Mali, Gwinea, Republika Kongo, Benin, Gwinea Równikowa, Czad, Niger, Malawi, Suazi, Ruanda, Togo, Republika Środkowej Afryki, Mauretania, Lesoto, Sierra Leone, Zielony Przylądek, Seszele, Burundi, Dżibuti, Erytrea, Liberia, Somalia, Gambia, Komory, Gwinea-Bissau, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca; ^c Chiny, Korea Płd., Indie, Indonezja, Tajlandia, Malesja, Singapur, Pakistan, Filipiny, Bangladesz, Wietnam, Sri Lanka, Myanmar, Nepal, Afganistan, Brunei, Kambodża, Papua Nowa Gwinea, Fidżi, Laos, Mongolia, Maledywy, Bhutan, Timor-Leste, Wyspy Salomona, Samoa, Vanuatu, Mikronezja, Tonga, Wyspy Marshalla, Palau, Kiribati; ^d Arabia Saudyjska, Iran, Syria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Egipt, Kuwejt, Libia, Katar, Oman, Liban, Irak, Jemen, Jordan, Bahrajn; ^e Meksyk, Brazylia, Argentyna, Wenezuela, Kolumbia, Chile, Peru, Gwatemala, Ekwador, Dominikana, Kostaryka, Salwador, Panama, Urugwaj, Trynidad i Tobago, Jamajka, Boliwia, Honduras, Paragwaj, Wyspy Bahama, Nikaragua, Haiti, Barbados, Belize, Surinam, Antigua i Barbuda, Gujana, St. Lucia, Grenada, St. Vincent i Grenadyny, St. Kitts i Nevis, Dominika.

W toku dyskusji przyjęto uzgodnienia, które później zawarto w rezolucji rady gubernatorów, przyjętej 18 września 2006 roku w Singapurze [Clift, 2007], [Meehan, 2006]. Zgodnie z nią [*Resolution No. 61-5...*, 2007, s. 234-237]:

1. nowa formuła służąca wyznaczaniu kwot miała być prostsza i przejrzystsza;
2. zmienna odzwierciedlająca PKB miała mieć w nowej formule znacznie wyższą wagę;
3. formuła powinna zawierać także inne zmienne, a w szczególności miernik otwartości gospodarki krajów członkowskich MFW;
4. liczba głosów bazowych każdego kraju członkowskiego MFW miała być co najmniej podwojona¹²;
5. stosunek liczby głosów bazowych do całkowitej liczby głosów wszystkich krajów członkowskich MFW po dokonanych zmianach miał pozostawać stabilny.

Na mocy tej rezolucji przeprowadzono również doraźne zwiększenie kwot (*ad hoc increase*) czterech państw: Chin, Korei Płd., Meksyku i Turcji. Uznano bowiem, że obowiązujące dotychczas kwoty tych krajów były w najwyższym stopniu nieoszacowane. W wyniku przeprowadzonych zmian, łączna suma kwot udziałowych wzrosła o 1,95%.

Z przyjętej rezolucji nie wynikało, jaką postać winna przybrać nowa formuła. W literaturze sformułowano kilka postulatów, dotyczących jej ostatecznej postaci.

I tak, zdaniem Skaliego *et al.* [2007], nowa formuła powinna mieć postać addytywną, a wynik uzyskany przy jej stosowaniu należy potraktować jako podstawę funkcji potęgowej o wykładniku 0,9. Wykładnik ten stanowiłby tzw. współczynnik kompresji, zwiększający kwoty krajów słabo rozwiniętych i zmniejszający kwoty światowych potęg gospodarczych. Ponadto zmienna Y winna być – ich zdaniem – wyznaczana na podstawie kursów walutowych zgodnych z parytetem siły nabywczej¹³. Umożliwiłoby to krajom zaludnionym przez dużą liczbę ludności uzyskanie wyższych kwot.

Pogląd ten podzielili Mirakhor i Zaidi. Według nich, obliczanie wysokości PKB przy wykorzystaniu kursów zgodnych z parytetem siły nabywczej powoduje wzrost wysokości obliczonej kwoty na korzyść krajów rozwijających się. Udział krajów wysoko rozwiniętych w światowym PKB obliczonym według kursów rynkowych sięga bowiem 75%, natomiast gdy do obliczeń wykorzysta

¹² Realizacja tego postulatu wymaga zmiany statutu Funduszu. Projekt takiej zmiany zawarto w opracowaniu [IMF, 2006i].

¹³ Taki kurs walutowy oznacza relację, zgodnie z którą trzeba wymienić jednostkę pieniężną jednego kraju na jednostkę pieniężną drugiego kraju, by móc w obu krajach nabyć ten sam koszyk dóbr i usług. Kurs obliczony w taki sposób może znacząco odbiegać od kursu rynkowego. Zjawisko to występuje zwłaszcza w krajach rozwijających się. Przykładowo, w większości z tych państw relacja rynkowych kursów ich walut w stosunku do dolara i kursów odzwierciedlających parytet siły nabywczej ich walut w porównaniu z dolarem wynosi od 2 do 4. Sprawia to, że gdy do wyznaczania zmiennych makroekonomicznych wykorzystuje się ten drugi rodzaj kursu, znaczenie państw rozwijających się w gospodarce światowej zdecydowanie rośnie [Callen, 2007, s. 50-51], [G24 Secretariat Briefing Paper..., 2003].

się dane uwzględniające parytet siły nabywczej, udział ten spada do ok. 50%. Ponadto, ich zdaniem, by dodatkowo zwiększyć kwoty krajów słabszych do nowej formuły należy włączyć zmienne odzwierciedlające populację krajów członkowskich oraz wykorzystanie przez nie środków finansowych Funduszu [Mirakhor, Zaidi, 2006 i 2007].

Celowość postulatów Skaliego *et al.* oraz Mirakhora i Zaidiego potwierdzają dane zawarte w tabelicy 8. Wynika z niej, że w 2006 roku udziały krajów wysoko rozwiniętych i rozwijających się w światowym PKB, wyznaczonym przy wykorzystaniu danych uwzględniających parytet siły nabywczej, były niemal równe (wynosiły odpowiednio 52% i 48%). Jednak kraje wysoko rozwinięte zamieszkiwało jedynie 15,3% światowej populacji, podczas gdy kraje rozwijające się – aż 84,7%. Tak znaczna dysproporcja winna więc znaleźć odzwierciedlenie w strukturze głosów na forum MFW, tak by Fundusz mógł reprezentować interesy wszystkich swoich członków.

Tablica 8

Porównanie udziału grup krajów członkowskich w światowym PKB oraz populacji, wg stanu w 2006 roku (w %)

Wyszczególnienie	Udział w światowym PKB ^a	Udział w światowej populacji
Kraje wysoko rozwinięte	52,0	15,3
– w tym:		
USA	19,7	4,7
Japonia	6,3	2,0
Niemcy	3,9	1,3
Francja	2,9	1,0
Wielka Brytania	3,2	0,9
Kraje rozwijające się i transformujące swoją gospodarkę	48,0	84,7
– w tym:		
Afryka	3,4	12,9
Azja	27,0	52,3
Bliski Wschód	2,8	3,7
Kraje półkuli zachodniej (<i>Western Hemisphere</i>)	7,6	8,5
Razem	100,0	100,0

^a Do obliczeń wykorzystano dane uwzględniające parytet siły nabywczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IMF, 2007c, s. 204]

Na inną sprawę zwrócili uwagę Cooper (przewodniczący *Quota Formula Review Group*) i Truman [2007]. Ich zdaniem, nowa formuła nie powinna zawierać zmiennej mierzącej otwartość gospodarki krajów członkowskich. Według nich, jest ona silnie skorelowana ze zmienną odzwierciedlającą PKB, a jej istniejące mierniki są niedoskonałe. Opierają się bowiem na rachunku

brutto, uwzględniającym w sposób łączny transakcje międzynarodowe, których przedmiotem są surowce, półfabrykaty i wyroby gotowe. W ten sposób mierzniaki otwartości kładą nieproporcjonalnie duży nacisk na eksport jak składnik produktu krajowego brutto. Podsumowując swoje stanowisko, Cooper i Truman uznali, że nowa formuła winna opierać się na rozwiązaniu wypracowanych przez *Quota Formula Review Group*. Zaproponowali też, by kraje wysoko rozwinięte dobrowolnie ograniczyły swoje kwoty poniżej wyniku uzyskanego przy wykorzystaniu tej formuły.

Przedstawione propozycje – mimo dyskusji podjętej na forum zarządu Funduszu [IMF, 2006h], [IMF, 2007a], [IMF, 2007d], [IMF, 2007e], [IMF, 2007g], dotyczącej postaci funkcyjnej nowej formuły i zmiennych, które powinna zawierać – w większości nie zostały uwzględnione. W toku negocjacji zgodzono się, że nowa formuła służąca wyznaczaniu kwot będzie zawierać wykorzystywane wcześniej zmienne, odzwierciedlające: PKB, otwartość gospodarczą, stan oficjalnych rezerw walutowych oraz zmienność wpływów z eksportu. Stwierdzono, że nowa formuła będzie mieć postać funkcji liniowej, skorygowanej odpowiednim współczynnikiem kompresji tak, by zwiększyć kwoty krajów rozwijających się. Przyjęto przy tym, że zmiennej PKB zostanie nadana najwyższa waga, zaś oficjalnym rezerwom walutowym – najniższa. Uznano, iż do pomiaru PKB winny zostać użyte kursy walutowe zgodne z parytetem siły nabywczej, choć nie osiągnięto porozumienia dotyczącego zakresu ich wykorzystania [IMF, 2007f].

Formułę, odpowiadającą tym wymogom, zaproponowała w lutym 2008 roku grupa robocza ds. kwot i głosów, złożona z pracowników MFW [IMF, 2008b]. Zarząd Funduszu przyjął ją w marcu 2008 roku [IMF, 2008c]. Ma ona postać:

$$Q = (0,5Y + 0,3O + 0,15V + 0,05R)^{0,95}$$

gdzie: Q – kwota obliczana przy użyciu formuły; Y – średnia wartość PKB w trzech latach poprzedzających obliczenie kwoty obliczana w 60% przy wykorzystaniu rynkowych kursów walutowych i w 40% przy wykorzystaniu kursów walutowych zgodnych z parytetem siły nabywczej; R – 12-miesięczna średnia zasobów złota, walut obcych, SDR i pozycji rezerwowej w Funduszu w roku poprzedzającym obliczenie kwoty; O – roczna średnia sumy wartości płatności bieżących z tytułu importu oraz eksportu dóbr i usług, dochodów i transferów w pięcioletnim okresie poprzedzającym obliczenie kwoty; V – zmienność wartości płatności bieżących z tytułu eksportu dóbr i usług, dochodów i transferów oraz salda przepływów kapitału, określona jako odchylenie standardowe od trendu wyznaczonego w okresie 13 lat poprzedzających obliczenie kwoty. Uznano, że zmienne wykorzystane w formule winny być wyrażone w postaci procentowego udziału w skumulowanych wartościach zmiennych obliczonych dla wszystkich krajów członkowskich. Przyjęto więc rozwiązanie postulowane przez grupę roboczą ds. przeglądu formuły.

Porównanie konsekwencji przyjęcia rozwiązań zaproponowanych przez Coopera i Trumana oraz zarząd MFW przedstawia tablica 9. Wynika z niej,

że przyjęcie bez żadnej korekty formuł opracowanych zarówno przez grupę roboczą ds. przeglądu formuły, jak i zarząd Funduszu, doprowadziłoby do wzrostu kwot udziałowych krajów azjatyckich. Poprawiłaby się również sytuacja krajów wysoko rozwiniętych. Bardzo znacząco obniżyłaby się natomiast łączna suma kwot krajów afrykańskich i krajów Bliskiego Wschodu. Spadek mógłby wynieść nawet 40-50% stanu początkowego.

Tablica 9

Porównanie kwot grup krajów członkowskich obliczonych według formuł zaproponowanych przez grupę roboczą ds. przeglądu formuły i zarząd MFW (w % ogólnej sumy kwot)

Grupa państw	Obowiązująca kwota udziałowa	Kwota udziałowa przy zastosowaniu formuły grupy roboczej ds. przeglądu formuły	Kwota udziałowa przy zastosowaniu formuły zarządu MFW
Kraje wysoko rozwinięte	60,5	71,7	62,1
Kraje rozwijające się i transformujące swoją gospodarkę	39,5	28,3	37,9
– w tym:			
Afryka	5,4	2,4	2,7
Azja	11,5	11,4	15,7
Bliski Wschód	7,6	4,0	4,8
Kraje półkuli zachodniej (<i>Western Hemisphere</i>)	7,6	6,0	6,6
Razem	100,0	100,0	100,0

Źródło: opracowanie i obliczenia własne na podstawie [Cooper, Truman, 2007, s. 17-18], [IMF, 2008c, s. 13-18]

Dostrzegając przedstawione zagrożenia, zarząd MFW włączył do pakietu reform rozwiązania, które mają osłabić ten negatywny rezultat. Obejmują one, m.in.:

1. zalecenie przeprowadzania korekt udziałów kwot krajów członkowskich w ramach ogólnych przeglądów kwot, odbywających się co pięć lat, by zapobiec powstawaniu różnic między kwotami bieżącymi (*actual quotas*) i obrachunkowymi (*calculated quotas*);
2. propozycję przeprowadzenia drugiej rundy doraźnych podwyżek kwot członkowskich krajów szybko rozwijających się, zwiększając łączną sumę tych kwot o następne 9,55%;
3. przyjęcie, że kwoty udziałowe Chin, Korei Płd., Turcji i Meksyku, zwiększone na mocy rezolucji przyjętej w Singapurze, zostaną dodatkowo podwyższone o 15%;
4. uzgodnienie, że gdy stosunek udziału PKB danego kraju w łącznym PKB wszystkich krajów członkowskich (obliczanym przy wykorzystaniu kursów walutowych zgodnych z parytetem siły nabywczej) do udziału kwoty tego kraju w całkowitej sumie kwot wszystkich krajów członkowskich wynosi

- więcej niż 75% według stanu sprzed rezolucji przyjętej w Singapurze, kwota kraju członkowskiego zostanie podniesiona o minimum 40%;
5. nakłonienie niektórych krajów wysoko rozwiniętych (Niemiec, Irlandii, Włoch, Japonii, Luksemburga, USA), by zgodziły się zrezygnować z części wzrostu ich kwot udziałowych, do którego były uprawnione w wyniku zastosowania nowej formuły;
  6. potrojenie liczby głosów bazowych, co będzie wymagało zmiany statutu Funduszu.

Podkreślono, że w wyniku przeprowadzonych zmian wzrosną kwoty udziałowe 54 państw, a aż 135 krajów zwiększy swój udział w ogólnej licznie głosów na forum Funduszu, a skumulowany przyrost ich udziału wyniesie 5,4%. Oszacowano, że w największym stopniu wzrośnie siła głosu Chin, Korei Płd., Indii, Brazylii i Meksyku [*Directors Back Reforms...*, 2008]. Przedstawiają to tablice 10-11.

Z tablic 10-11 wynika, że na forum MFW w największym stopniu wzrośnie siła krajów azjatyckich – Chin, Korei Płd., Japonii i Singapuru. Skutkiem tego wzrostu będzie przede wszystkim osłabienie pozycji krajów wysoko rozwiniętych. Warto jednak podkreślić, że – mimo obniżenia udziału w ogólnej liczbie głosów – Stany Zjednoczone zachowają możliwość weta rezolucji dotyczących tzw. spraw szczególnych.

Rezolucję zarządu MFW przyjęła już rada gubernatorów. Nastąpiło to 28 kwietnia 2008 roku. W głosowaniu wzięli udział gubernatorzy reprezentujący 180 krajów członkowskich. Za przyjęciem rezolucji głosowało 175 państw, dysponujących łącznie 92,93 łącznej sumy głosów [*IMF Board of Governors Adopts Quota and Voice Reforms...*, 2008].

Tablica 10

Łączny rezultat zmian przyjętych przez zarząd MFW w marcu 2008 roku w porównaniu do stanu sprzed wykonania rezolucji przyjętej w Singapurze

Kraje	Kwoty udziałowe		Kraje	Głosy	
	Procentowa zmiana udziału w łącznej sumie kwot	Nowy udział kwoty w łącznej sumie kwot		Procentowa zmiana udziału w łącznej sumie głosów	Nowy udział głosów w łącznej sumie głosów
10 krajów, które odniosą największe korzyści					
Chiny	+1,02	4,00	Chiny	+0,88	3,61
Korea Płd	+0,65	1,41	Korea Płd	+0,61	1,36
Indie	+0,50	2,44	Indie	+0,42	2,34
Brazylia	+0,36	1,78	Brazylia	+0,31	1,72
Japonia	+0,33	6,56	Meksyk	+0,27	1,47
Meksyk	+0,31	1,52	Hiszpania	+0,22	1,63
USA	+0,29	17,67	Singapur	+0,18	0,59
Hiszpania	+0,26	1,69	Turcja	+0,15	0,61
Singapur	+0,19	0,59	Irlandia	+0,13	0,53
Turcja	+0,16	0,61	Japonia	+0,12	6,23

cd. tablicy 10

Kraje	Kwoty udziałowe		Kraje	Głosy	
	Procentowa zmiana udziału w łącznej sumie kwot	Nowy udział kwoty w łącznej sumie kwot		Procentowa zmiana udziału w łącznej sumie głosów	Nowy udział głosów w łącznej sumie głosów
10 krajów, które odniosą największe straty					
Wielka Brytania	-0,52	4,51	Wielka Brytania	-0,64	4,29
Francja	-0,52	4,51	Francja	-0,64	4,29
Arabia Saudyjska	-0,34	2,93	Arabia Saudyjska	-0,41	2,80
Kanada	-0,31	2,67	Kanada	-0,37	2,56
Rosja	-0,29	2,49	Rosja	-0,35	2,39
Holandia	-0,25	2,17	Holandia	-0,30	2,08
Belgia	-0,22	1,93	USA	-0,29	16,73
Szwajcaria	-0,17	1,45	Belgia	-0,26	1,86
Australia	-0,16	1,36	Szwajcaria	-0,19	1,40
Wenezuela	-0,13	1,12	Australia	-0,18	1,31

Źródło: [IMF Executive Board Recommends Reforms to Overhaul Quota and Voice, 2008]

Tablica 11

Zmiany kwot udziałowych krajów objętych drugą rundą doraźnych podwyżek kwot w porównaniu do stanu po wykonaniu rezolucji przyjętej w Singapurze

Kraje	Kwoty udziałowe		Kraje	Kwoty udziałowe	
	wg stanu po rezolucji w Singapurze	wg stanu po przeprowadzeniu zmian		wg stanu po rezolucji w Singapurze	wg stanu po przeprowadzeniu zmian
Albania	48,7	60,0	Litwa	144,2	183,9
Austria	1872,3	2113,9	Luksemburg	279,1	418,7
Bahrajn	135,0	176,4	Łotwa	126,8	142,1
Bhutan	6,3	8,5	Malezja	1486,6	1773,9
Botswana	63,0	87,8	Maledywy	8,2	10,0
Brazylia	3036,1	4250,5	Meksyk	2585,8	3625,7
Chiny	8090,1	9525,9	Niemcy	13008,2	14565,5
Czad	56,0	66,6	Norwegia	1671,7	1883,7
Czechy	819,3	1002,2	Oman	194,0	237,0
Cypr	139,6	158,2	Palau	3,1	3,5
Dania	1642,8	1891,4	Polska	1369,0	1688,4
Ekwador	302,3	347,8	Portugalia	867,4	1029,7
Erytrea	15,9	18,3	San Marino	17,0	22,4
Estonia	65,2	93,9	Seszele	8,8	10,9
Filipiny	879,9	1019,3	Singapur	862,5	1408,0

cd. tablicy 11

Kraje	Kwoty udziałowe		Kraje	Kwoty udziałowe	
	wg stanu po rezolucji w Singapurze	wg stanu po przeprowadzeniu zmian		wg stanu po rezolucji w Singapurze	wg stanu po przeprowadzeniu zmian
Gwinea Równikowa	32,6	52,3	Słowacja	357,5	427,5
Grecja	823,0	1101,8	Słowenia	231,7	275,0
Hiszpania	3048,9	4023,4	Syria	293,6	346,8
Indie	4158,2	5821,5	Tajlandia	1081,9	1440,5
Irlandia	838,4	1257,6	Timor-Leste	8,2	10,8
Izrael	928,2	1061,1	Turcja	1191,3	1455,8
Japonia	13312,8	15628,5	Turkmenistan	75,2	98,6
Katar	263,8	302,6	USA	37149,3	42122,4
Kazachstan	365,7	427,8	Włochy	7055,5	7882,3
Korea Płd.	2927,3	3366,4	Wietnam	329,1	460,7
Kostaryka	164,1	187,1	Zjedn. Emir. Arabskie	611,7	752,5
Liban	203,0	266,4	Zielony Przylądek	9,6	11,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Reform of IMF Quotas and Voice..., 2008, s. 5], [IMF Members' Quotas and Voting Power..., 2008]

Wprowadzenie tej rezolucji w życie będzie wymagać rozszerzenia statutu Funduszu. Konieczna jest więc akceptacja co najmniej 60% krajów członkowskich dysponujących w sumie co najmniej 85% łącznej sumy głosów na forum Funduszu.

Podsumowanie

Celem przeprowadzanych modyfikacji miało być zwiększenie siły głosu krajów rozwijających się, które dziś mają na forum Funduszu w sumie ok. 40% całkowitej liczby głosów, mimo że stanowią ok. 85% wszystkich krajów członkowskich [Bini Smaghi, 2005]. Projekt reformy w tej sprawie wymagał rozszerzenia statutu MFV. Musiał więc zostać przyjęty przez kraje członkowskie, dysponujące w sumie 85% głosów.

W tej sytuacji nie dziwi, że na ostateczny kształt proponowanego pakietu reform największy wpływ wywierały Stany Zjednoczone. Przedstawiciele tego kraju dążyli do ograniczenia skutków reform, oficjalnie deklarując, że mogą zaakceptować tylko taką modyfikację, która nie doprowadzi do obniżenia amerykańskiej kwoty poniżej 15% [Van Houtven, 2006]. Stanowisko USA spowodowało, że jedynym sposobem, by znacząco zwiększyć udział krajów rozwijających się w decyzjach podejmowanych przez Fundusz, stało się zwiększenie liczby głosów bazowych.

Aby jednak przywrócić jedenastoprocentowy udział głosów bazowych w ogólnej liczbie głosów, tak jak to przyjęto na konferencji w Bretton Woods (tabl. 4), liczba głosów bazowych powinna zostać zwiększona niemal sześciokrotnie do poziomu ok. 1450 głosów. Natomiast w rezolucji przyjętej przez radę gubernatorów MFW zaproponowano jedynie trzykrotne podniesienie tej liczby, do poziomu 750 głosów. Wzrost ten można więc ocenić jako niewystarczający.

Rezolucję przyjętą przez radę gubernatorów MFW trzeba ocenić krytycznie. Zwiększa ona jedynie przejrzystość procesu obliczania kwot krajów członkowskich. W sposób doraźny przywraca również równowagę między kwotami obowiązującymi w praktyce (*actual quotas*) oraz kwotami obrachunkowymi (*calculated quotas*), rozwiązując w ten sposób problem niedostatecznej reprezentacji niektórych państw na forum MFW. Można jednak sądzić, że w nadchodzących latach problem ten ponownie powróci, zwłaszcza że podczas dwóch ostatnich generalnych przeglądów kwot zabrakło poparcia dla zwiększenia łącznej sumy kwot udziałowych krajów członkowskich MFW.

Jak wynika z przeprowadzonych rozważań, realizacja przyjętego pakietu reform w niewielkim stopniu zmieni siłę głosu państw członkowskich Funduszu. *Status quo* dotyczące struktury głosów na forum MFW zostanie utrzymane. W szczególności, zostanie zachowane prawo weta Stanów Zjednoczonych, które kraj ten będzie mógł wykorzystywać w dalszym ciągu do blokowania prób reform MFW¹⁴. Nie można więc oczekiwać, by wejście w życie dyskusowanych rozwiązań usprawniło proces podejmowania decyzji na forum Funduszu i zwiększyło wpływ krajów rozwijających się na sposób jego działania.

Taka konstatacja budzi szczególnie niepokój w obecnej sytuacji, określanej przez wielu ekonomistów i publicystów mianem globalnego kryzysu finansowego [Blanchard, 2008], [Claessens, Kose, Terrones, 2008], [Collins, 2008], [Kang, Miniane, 2008]. By ułatwić jego przezwycięzenie, formułuje się radykalne i często sprzeczne postulaty dotyczące zmiany kompetencji MFW i sposobu jego działania. I tak, zgodnie z propozycją premiera Wielkiej Brytanii i ministra finansów Egiptu, kompetencje MFW winny zostać poszerzone, tak by mógł on zapewnić spójność regulacji finansowych w skali międzynarodowej, prowadząc nadzór i kontrolę nad rynkami finansowymi [*IMF and Financial System...*, 2008]. Z drugiej strony, zgłaszane są również propozycje utworzenia jakiejś formy rządu światowego. Jak bowiem stwierdził doradca prezydenta Francji, Attali, „u sedna międzynarodowego kryzysu finansowego leży to, że mamy globalne rynki finansowe i nie mamy globalnych rządów prawa” [Rachman, 2008].

Trudno dziś ocenić, w jakim stopniu przedstawione propozycje zostaną zrealizowane. Nie ulega jednak wątpliwości, że Fundusz pozostanie forum służącym wymianie opinii przedstawicieli różnych państw oraz koordynowaniu ich działań w sferze międzynarodowych stosunków walutowych. Potwierdzają to komunikat Międzynarodowego Komitetu Walutowego i Finansowego (*International Monetary and Financial Committee*) ogłoszony po spotkaniu w Waszyngtonie

¹⁴ Jak podkreślili Rapkin i Stand [2005], weto stanowi dużą przeszkodę w działaniu MFW, jako że „USA sprzeciwiają się niemal każdej propozycji reform”.

z 11 października oraz deklaracja państw grupy G-20, sformułowana po spotkaniu, które odbyło się również w Waszyngtonie, w dniach 14-15 listopada bieżącego roku [G-20 Summit..., 2008], [IMFC Communiqué..., 2008].

Pełniejsze wykorzystanie możliwości płynących z istnienia tego forum mogłoby jednak sprawić, że MFW stałby się swoistym mediatorem między krajami członkowskimi, które mają odmienne preferencje i formułują różne cele swojej polityki gospodarczej. Można chyba sądzić, że tylko w takich warunkach możliwe byłoby osiągnięcie zadań zarysowanych w raporcie komisji doradczej w sprawie międzynarodowych instytucji finansowych (*International Financial Institution Advisory Commission*)¹⁵. Mianowicie, zgodnie z tym raportem, dwoma podstawowymi zadaniami MFW winno stać się zapewnienie i dbałość o dobro publiczne, jakim jest stabilność ekonomiczna i finansowa oraz zwiększenie ilości i jakości informacji na temat krajów członkowskich, a także szybkości ich udostępniania w razie potrzeby [Meltzer, 2002].

Bibliografia

- Akyüz Y., [2005], *Reforming the IMF: Back to the Drawing Board*, G-24 Research Papers, <http://www.g24.org/Akyu0905.pdf>.
- Asia wants more say at the Fund, [2006], IMF Survey, nr 7.
- Beckart B.H., [1944], *The Bretton Woods Proposal for International Monetary Fund*, „Political Science Quarterly”, nr 4.
- Bini Smaghi L., [2005], *The governance of the international financial system*, [w:] *The Future of the International Monetary System*, (red.) M. Uzan, Edward Elgar, Cheltenham-Northampton.
- Bird G., Orme T., [2007], *An Analysis of Drawings on the International Monetary Fund by Developing Countries*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Bird G., Rowlands D., [2007], *IMF Lending: How It Is Affected by Economic, Political and Institutional Factors?*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Blanchard O., [2008], *Cracks in the System. Repairing the damaged global economy*, Finance & Development, grudzień.
- Bordo M.D., Schwartz A., [2000], *Measuring real economic effects of bailouts: Historical perspectives on how countries in financial distress have fared with and without bailouts*, NBER Working Papers, nr 7701, Cambridge.
- Boughton J.M., [2001], *Silent Revolution, The International Monetary Fund 1979-1989*, IMF, Waszyngton.
- Boughton J.M., [2002], *Why White, Not Keynes? Inventing the Postwar International Monetary System*, IMF Working Papers, nr 52.
- Boughton J.M., [2004], *IMF at 60. Reflections on reform at the IMF and the demands of a changing world economy*, Finance & Development, wrzesień.

¹⁵ Komisję tę utworzono przy kongresie USA w 2000 roku, niejako w reakcji na brak skutecznego przeciwdziałania kryzysom finansowym z drugiej połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku przez MFW. Przewodniczył jej A.H. Meltzer.

- Boughton J.M., Bradford Jr. C.I., [2007], *Global Governance: New Players, New Rules. Why the 20th-century model needs a makeover*, Finance & Development, grudzień.
- Buchanan M., [2005], *Emerging markets crises: exchange rate regimes, bond restructurings and the IMF*, [w:] *The Future of the International Monetary System*, (red.) M. Uzan, Edward Elgar, Cheltenham-Northampton.
- Buira A., [2000], *The Governance of the International Monetary Fund*, G-24 Research Papers, <http://www.g24.org/imfgover.pdf>.
- Buira A., [2003], *A New Voting Structure for the IMF*, G-24 Research Papers, <http://www.g24.org/newvoting.pdf>.
- Callen T., [2007], *PPP Versus the Market. Which Weight Matters?* Finance & Development, marzec.
- Cardarelli R., Rebucci A., [2007], *Exchange Rates and the Adjustment of External Imbalances*, [w:] *Spillovers and Cycles in the Global Economy*, IMF World Outlook, kwiecień, Waszyngton.
- Claessens S., Kose M.A., Terrones M.E., [2008], *When Crises Collide*, Finance & Development, grudzień.
- Clift J., [2007], *IMF quota reform a complex, two-year process*, IMF Survey, nr 4.
- Cohen B.J., [2004], *The Future of Money*, Princeton University Press, Princeton-Oksford.
- Collins C., [2008], *The Crisis through the Lens of History. The current financial crisis is ferocious, but history shows the way to avoid another Great Depression*, Finance & Development, grudzień.
- Cooper R.N., Truman E.M., [2007], *The IMF Quota Formula: Linchpin of Fund Reform*, Policy Briefs in International Economics, nr PBO 7-1.
- Crockett A., [1996], *The role of market and official channels in the supply of international liquidity*, [w:] *The International Monetary System*, (red.) P.B. Kenen, F. Papadia, F. Saccomanni, Cambridge University Press, Cambridge.
- Directors Back Reforms to Overhaul IMF Quotas and Voice*, [2008], IMF Survey, nr 4.
- Eichengreen B., [2007], *Global Imbalances and the Lessons of Bretton Woods*, The Cairoli Lectures, The MIT Press, Londyn-Cambridge.
- El-Erian M.A., [2008], *A Crisis to Remember, The case for modernizing the multilateral framework*, Finance & Development, grudzień.
- Feldstein M., [2007], *Refocusing the IMF*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- G-20 Summit. World Leaders Launch Action Plan to Combat Financial Crisis*, [2008], IMF Survey, nr 11.
- G24 Secretariat Briefing Paper On Reforming the Governance of the IMF*, [2003], marzec, <http://www.g24.org/rgover.pdf>.
- Gandolfo G., [2004], *Elements of International Economics*, Springer-Verlag, Berlin.
- Greenspan A., [2008], *Era zawirowań. Krok w nowy wiek*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza S.A., Warszawa.
- Helleiner G.K., [2007], *Lender of Early Resort: The IMF and the Poorest*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. II, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Hutchison M.M., [2007], *Output Costs of IMF-Supported Stabilization Programs*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. II, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- IMF and Financial System. Future Role of IMF Is Debated as Financial Crisis Takes Toll*, [2008], Finance & Development, grudzień.
- IMF Executive Board. Work Program to Accelerate IMF Reform*, [2008], IMF Survey, nr 1.

- IMF Executive Board Recommends Reforms to Overhaul Quota and Voice, [2008], Press Release nr 08/64, 28 marca, <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2008/pr0864.htm>.
- IMF Board of Governors Adopts Quota and Voice Reforms by Large Margin, [2008], Press Release nr 08/93, 29 kwietnia, <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2008/pr0893.htm>
- IMF Members' Quotas and Voting Power, and IMF Board of Governors, [2008], 6 sierpnia, <http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.htm>.
- IMF, [1999], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2000], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2001a], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2001b], *External Review of Quota Formulas: Quantification*, 12 kwietnia, <http://www.imf.org/external/np/tre/quota/2001/eng/erqfq.pdf>.
- IMF, [2002], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2003a], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2003b], *Quota Distribution – Selected Issues*, 17 lipca, <http://www.imf.org/external/np/fin/2003/quota/eng/071703.pdf>.
- IMF, [2004a], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2004b], *Articles of Agreement of The International Monetary Fund*, IMF, Waszyngton.
- IMF, [2005], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2006a], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2006b], *By-Laws Rules and Regulations, Sixtieth Issue*, IMF, Waszyngton, maj.
- IMF, [2006c], *Quotas and Voice: Further Thoughts on Approaches to Reform*, 23 czerwca, <http://www.imf.org/external/np/pp/2006/eng/062306.pdf>.
- IMF, [2006d], *Quotas – Updated Calculations*, 4 sierpnia, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/080406.pdf>.
- IMF, [2006e], *Quotas and Voice – A Possible Package of Reforms*, 4 sierpnia, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/080406a.pdf>.
- IMF, [2006f], *Report of the Executive Board to the Board of Governors Quota and Voice Reform in the International Monetary Fund*, 31 sierpnia, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/091406q.pdf>.
- IMF, [2006g], *Report of the Managing Director to the International Monetary and Financial Committee on IMF Quota and Voice Reform*, 14 września, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/091406q.pdf>.
- IMF, [2006h], *Quotas – Further Thoughts on a New Quota Formula*, 22 listopada, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/112206.pdf>.
- IMF, [2006i], *Proposed Amendment of the Articles of Agreement Regarding Basic Votes – Preliminary Considerations*, 22 grudnia, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/122206a.pdf>.
- IMF, [2007a], *A New Quota Formula – Additional Considerations*, 14 marca, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/031407.pdf>.
- IMF, [2007b], *Annual Report*, Waszyngton.
- IMF, [2007c], *Spillovers and Cycles in the Global Economy*, World Economic Outlook, kwiecień.
- IMF, [2007d], *Quotas – Updated Calculations and Data Adjustments*, 11 lipca, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/071107.pdf>.
- IMF, [2007e], *Quota and Voice Reform – Stocktaking and Further Considerations*, 11 lipca, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/071107a.pdf>;
- IMF, [2007f], *Quota and Voice Reform – Elements of a Possible Approach*, 14 września, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/091407.pdf>.
- IMF, [2007g], *Report of the Executive Board to the Board of Governors – Quota and Voice Reform – Progress Since the 2006 Annual Meetings*, 16 października, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/101607.pdf>.
- IMF, [2008a], *Annual Report*, Waszyngton.

- IMF, [2008b], *Quota and Voice Reform – Key Elements of a Potential Package of Reforms*, 26 lutego, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/022608.pdf>.
- IMF, [2008c], *Reform of Quota and Voice in the International Monetary Fund – Report of the Executive Board to the Board of Governors*, 28 marca, <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/040708.pdf>.
- IMFC Communiqué. *World Finance Chiefs Endorse Action Plan to Counter Crisis*, [2008], IMF Survey, nr 10.
- James H., [1996], *International Monetary Cooperation Since Bretton Woods*, IMF, Waszyngton.
- Jurek M., Marszałek P., [2007], *Pieniądz, polityka pieniężna i systemy kursowe. Współczesne teorie i rozwiązania praktyczne*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań.
- Kang K., Miniane J., [2008], *Global Financial Turmoil Tests Asia*, Finance & Development, grudzień.
- Kenen P.B., [2007], *Reform of the International Monetary Fund*, Council on Foreign Relations, Council Special Reports, nr 29.
- Kose M.A., Prasad E., Rogoff K., Wei S., [2007], *Financial Globalization. Beyond the Blame Game. A new way of looking at financial globalization reexamines its costs and benefits*, [w:] *Financial Globalization. The impact on trade, policy, labor, and capital flows. A compilation of articles from Finance & Development*, IMF, Waszyngton.
- Lastra R.M., [2006], *Legal Foundations of International Monetary Stability*, Oxford University Press, Oksford.
- Meehan S., [2006], *Governors back two-year IMF quota reform package*, IMF Survey, nr 18.
- Meltzer A.H., [2002], *New International Financial Arrangements*, Institute for Monetary and Economic Studies Discussion Paper Series nr 2002-E-11, Bank of Japan, Tokio.
- Mirakhor A., Zaidi I., [2006], *Rethinking the Governance of the International Monetary Fund*, IMF Working Papers 2006, nr 273.
- Mirakhor A., Zaidi I., [2007], *A developing country viewpoint. A new way forward on IMF quota reform*, IMF Survey 2007, nr 4.
- Mussa M., Savastano M., [2007], *The IMF Approach to Economic Stabilization*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Parkinson M., McKissack A., [2005], *The IMF and the challenge of relevance in the international financial architecture*, [w:] *The Future of the International Monetary System*, (red.) M. Uzan, Edward Elgar, Cheltenham-Northampton.
- Polak J.J., Clark P.B., [2005], *International Liquidity and the Role of the SDR in the International Monetary System*, [w:] *Economic Theory and Financial Policy. Selected Essays of Jacques J. Polak 1994-2004*, (red.) J.M. Boughton, IMF-M.E. Sharpe, Armonk-Londyn.
- Raab W., [2005], *Governance issues: the IMF, the role of G7 and some related issues*, [w:] *The Future of the International Monetary System*, (red.) M. Uzan, Edward Elgar, Cheltenham-Northampton.
- Rachman G., [2008], *And now for a world government*, Financial Times z 9 grudnia, http://ft.onet.pl/0,18339,and_now_for_a_world_government,artykul_ft.html.
- Rapkin D., Strand J.R., [2005], *Reforming the IMF's Weighted Voting System*, G-24 Research Papers, <http://www.g24.org/Rapkin.pdf>
- Reform of IMF Quotas and Voice: Responding to Changes in the Global Economy*, [2008], IMF Issues Brief, nr 1.
- Resolution No. 61-5, Quota and Voice Reform in the International Monetary Fund*, [2007], [w:] IMF, *Summary Proceedings of the Sixtieth Annual Meeting of the Board of Governors, September 19-20, 2006*, IMF, Waszyngton.
- Running the IMF. Organization and finances*, [2006], [w:] IMF in Focus, A Supplement of the IMF Survey 2006, nr 35.

- Skala M., Thimann Ch., Wölfiger R., [2007], *The Search For the Columbus' Egg: Finding A New Formula To Determine Quotas At the IMF*, ECB Occasional Paper Series, nr 70.
- Stiglitz J.E., [2006], *Szalone lata dziewięćdziesiąte. Nowa historia najświetniejszej dekady w dziejach świata*, WN PWN, Warszawa.
- Stiglitz J.E., [2007a], *Globalizacja*, WN PWN, Warszawa.
- Stiglitz J.E., [2007b], *Wizja sprawiedliwej globalizacji. Propozycje usprawnień*, WN PWN, Warszawa.
- Stone R.W., [2007], *Political Economy of Lending in Africa*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Thacker S.C., [2007], *The High Politics of IMF Lending*, [w:] *The International Monetary Fund and the World Economy*, Vol. I, (red.) G. Bird, D. Rowlands, The International Library of Critical Writings in Economics, nr 208, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Tobin J., [2003], *The IMF's misplaced priorities: flawed fund*, [w:] *World Finance and Economic Stability. Selected Essays of James Tobin*, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham-Northampton.
- Truman E.M., [2006a], *Overview on the IMF Reform*, [w:] *A Strategy for IMF Reform*, (red.) E.M. Truman, Institute for International Economics, Waszyngton.
- Truman E.M., [2006b], *Rearranging IMF Chairs and Shares: The Sine Qua Non of IMF Reform*, [w:] *A Strategy for IMF Reform* (red.) E.M. Truman, Institute for International Economics, Waszyngton.
- Truman E.M., [2006c], *Reforming the IMF for the 21st Century*, Institute for International Economics, Waszyngton.
- Van Houtven L., [2006], *Taking the IMF's governance reform forward*, IMF Survey, nr 21.
- Williamson J., [1996], *The concept of international liquidity*, [w:] *The International Monetary System*, (red.) P.B. Kenen, F. Papadia, F. Saccomanni, Cambridge University Press, Cambridge.
- Wojtyna A., [1995], *Polityka ekonomiczna a wzrost gospodarczy*, *Gospodarka Narodowa*, nr 6.
- Working on a more transparent formula*, [2007], IMF Survey, nr 4.
- Zajda J., [1971], *Międzynarodowe organizacje finansowe*, PWE, Warszawa.

HOW TO MODIFY THE MECHANISM FOR SETTING MEMBER STATE QUOTAS WITHIN THE INTERNATIONAL MONETARY FUND

Summary

The author proposes a series of changes that he says should be made to the rules for setting member state quotas and voting power in the International Monetary Fund (IMF).

The paper opens with a description of the current mechanism for setting member state quotas and voting power. Under the current system, a member's quota in the IMF determines the amount of its subscription, its voting weight, its access to IMF financing, and its allocation of Special Drawing Rights (SDRs). The United States has exclusive veto power. A member state cannot unilaterally increase its quota – increases must be approved by the Executive Board and are linked to formulas that include many variables such as the size of a country in the world economy.

The author comes up with a proposal on how this mechanism could be modified. He provides an evaluation of how the suggested changes would impact the voting power of both developed and developing countries.

On April 28, 2008, the IMF Board of Governors approved a reform of the institution's governance. The reform was intended to modify the quota and voting share structure in order to enhance the participation and voice of emerging-market and developing countries, and realign members' shares with their relative weight and role in the global economy.

According to Jurek, while these modifications have increased the transparency of the process during which member country quotas are calculated, they have changed little when it comes to the voting power of developing and developed states. In particular, the new rules preserve the right of veto enjoyed by the United States, Jurek notes, a privilege that the U.S. has used on a number of occasions to block reforms designed to weaken its own position within the IMF.

Keywords: International Monetary Fund (IMF), quotas, voting power, Special Drawing Rights (SDRs)